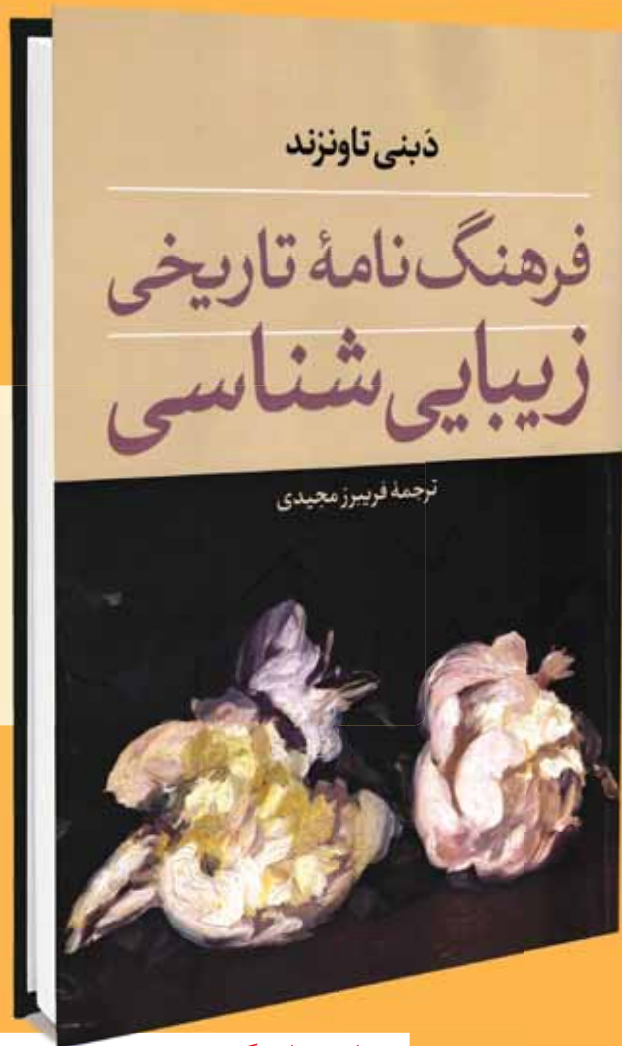

فرهنگ‌نامه تاریخی زیبایی‌شناسی

■ نویسنده: دبنی تاونزند

■ مترجم: فریبرز مجیدی

■ ناشر: فرهنگستان هنر (تلفن: ۵-۶۶۹۵۴۲۰۰)

عبارت دیگر، یک کتاب و یا یک فرهنگ‌نامه معتبر و مناسب در موضوع علم زیبایی‌شناسی که معلمان هنر در مدارس بتوانند آن را مطالعه و در ادامه پایه آموزشی خود را بر آن بنا کنند، منتشر نشده است. با این همه، منابع مفیدی وجود دارند که معلمان محترم می‌توانند بخشی از این کمبودها را با مطالعه آن‌ها جبران کنند.

بخوانید، یاد بگیرید

و به دانش‌آموزان آموزش دهید

بسیاری از منتقدان نظام آموزش هنر در مدارس کشور، یکی از مشکلات مهم آموزش را ناکافی بودن آموزگاران هنر در حوزه زیبایی‌شناسی می‌دانند و معتقدند که اصلی‌ترین دلیل برای این موضوع، کمبود منابع علمی معتبر در این حوزه است. به

یکی از ویژگی‌های مهم
فرهنگ‌نامه‌های تاریخی
این است که مخاطبان خود
را با سیر تحول تاریخی
واژگان مهم موضوع خاص
آن فرهنگ‌نامه آشنا می‌کند

لازم به ذکر است که همین ویژگی تاریخی بودن و شرح مفاهیم براساس توالی تاریخی، از ویژگی‌های منحصر به فرد این فرهنگ‌نامه است و دیگر فرهنگ‌نامه‌هایی که تاکنون در حوزه زیبایی‌شناسی در ایران منتشر شده‌اند فاقد این ویژگی بوده‌اند. در نهایت، همین ویژگی است که لزوم مطالعه این اثر را برای معلمان هنر مدارس آشکار می‌کند.

«فرهنگ‌نامه تاریخی زیبایی‌شناسی» انواع هنرها از جمله تئاتر، سینما، نقاشی، معماری، مجسمه‌سازی و... به همراه تمام نظریه‌ها و مکاتب مختلف را دربر می‌گیرد. تعدادی از مدخل‌های این فرهنگ نیز به زندگی‌نامه و شرح آرا و افکار متفکران برجسته حوزه زیبایی‌شناسی و همچنین برخی هنرمندان اندیشمند و پژوهشگر در طول تاریخ تمدن اختصاص دارد. برای مثال، این فرهنگ در کنار معرفی آرا و افکار زیبایی‌شناختی **افلاطون، ارسطو، توماس آکوئیناس**، امانوئل کانت و در ادامه، سیر تاریخی اندیشه‌های **تئودور آدورنو، والتر بنیامین** و مانند آن‌ها، دیدگاه‌های هنرمندان مؤلفی چون **سرگئی آیزنشتاین**، فیلم‌ساز مشهور روس و مبدع فن مونتاز، را نیز ارائه می‌کند.

روزآمدی مدخل‌ها نیز یکی دیگر از ویژگی‌های مهم این فرهنگ است؛ به گونه‌ای که حتی فیلسوفان و اندیشمندان معاصر (به‌عنوان نمونه، نظریات **آرتور دانتو** و **جرج دیکی** از فیلسوفان معاصر آمریکایی) و آخرین نظریه‌های ارائه شده نیز در این فرهنگ مطرح شده‌اند. معلمانی که این کتاب را تهیه کنند تا مدت‌ها از فرهنگ‌نامه‌های جدید بی‌نیاز خواهند بود.

در پایان باید از مترجم کتاب، یعنی فریبرز مجیدی، به دلیل زبان ساده ترجمه تقدیر و تشکر کرد. مخاطبانی که قصد مطالعات تخصصی بیشتر در حوزه زیبایی‌شناسی را ندارند، این کتاب برای آن‌ها کافی است و تمام اطلاعات لازم در این حوزه را در اختیارشان قرار می‌دهد.

«فرهنگ‌نامه تاریخی زیبایی‌شناسی» با شمارگان ۱۵۰۰ نسخه در ۵۱۲ صفحه و به قیمت ۲۵ هزار و ۵۰۰ تومان منتشر شده است. لازم به ذکر است که بهای این کتاب نسبت به آثار مشابه بسیار مناسب است.

به تازگی مؤسسه تألیف، ترجمه و نشر آثار هنری (متن) فرهنگستان هنر، فرهنگ‌نامه‌ای را منتشر کرده است که قابلیت بسیاری برای تبدیل شدن به پایه آموزشی از سوی معلمان دارد. نام این اثر «فرهنگ‌نامه تاریخی زیبایی‌شناسی» است. نویسنده آن، دینی تاوونزند، استاد فلسفه دانشگاه «آرمسترانگ آتلانتیک استیت» ایالت جورجیا ایالات متحده آمریکا و مترجم آن فریبرز مجیدی است.

«فرهنگ‌نامه تاریخی زیبایی‌شناسی» ۴۰۰ مدخل دارد و در آن تمام مفاهیم مربوطه به فلسفه هنر و زیبایی‌شناسی در طول تاریخ- از یونان باستان تا دوران معاصر- شرح و توضیح داده شده‌اند. این فرهنگ تنها به زیبایی‌شناسی غرب اختصاص ندارد و برخی نظریه‌های شرقی چون «زیبایی‌شناسی اسلامی» و دیدگاه‌های زیبایی‌شناسی در هند، ژاپن و چین را نیز مطرح می‌کند.

یکی از ویژگی‌های مهم فرهنگ‌نامه‌های تاریخی این است که مخاطبان خود را با سیر تحول تاریخی واژگان مهم موضوع خاص آن فرهنگ‌نامه آشنا می‌کند. اهمیت این ویژگی به خصوص برای کسانی که می‌خواهند مطالعه در موضوع خاص از آن فرهنگ‌نامه را شروع کنند، بیش از پیش آشکار می‌شود. اگر به‌طور اختصاصی بخواهیم این ویژگی را در «فرهنگ‌نامه تاریخی زیبایی‌شناسی» بسنجیم، باید اشاره کنیم که زیبایی‌شناسی در طول تاریخ تفکر، دلالت بر معانی مختلفی داشته است. بر این اساس، مؤلف همراه با شرح هر کدام از این معانی، مخاطب را با سیر تحول و تطور تاریخی مفاهیم آن نیز آشنا می‌کند. برای مثال، در این کتاب ذیل مدخل «**judgment**» به معنای «داوری زیبایی‌شناختی»، ضمن تفسیر این مفهوم، نظریه‌های مختلف اندیشمندان در طول تاریخ تفکر درباره این مفهوم - از نظریه‌های **دیوید هیوم** و **امانوئل کانت** تا نظریه‌های امروزی- را نیز شرح داده و بررسی کرده است. در شیوه نگارش مدخل‌ها نیز ویژگی تاریخی بودن اعمال شده است. مثلاً اگر مدخلی به شرح یکی از مکاتب نظری زیبایی‌شناسی اختصاص دارد، ابتدا تاریخ پیدایی آن مکتب و سپس سیر تاریخی آن تا دوران معاصر شرح داده می‌شود.